ଆଦିବାସୀ ସଂଗତେ ଆର୍ ଦିଶୁମାକାନ୍ ଲୋକଆଃ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ସ୍ୱୀକୃତି ଆଇନ୍ - ୨୦୦୬

(ହୋ)

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡ଼େମୀ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସଦରି ହଲକଲାଗେଡ୍ ଜଙ୍ଗଲ ହାସା ଚେତାନ୍‌ରେ ଆଇଦାରି
ଆଇନ୍ ଲଃ ଚିନାବ୍ ଲଗେଡ୍ ନେନ୍ ପୁତି ସାମ୍ପଲତ୍ତା କାନା ।
ନେନା ବାଇୟା କାନ୍ ତଣ୍ଡମ୍ ଉତ୍ତରʔଦବାନ, ଏନାରେୟାଃ
ଲାଆର୍ ହାୟାମ୍ ପାଲ୍‌ଟା ।

- ଆର୍‌ସାଲ୍‌ନିଃ-

ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁମ୍ ହୁଲିୟାକାନ୍ ହୋକଆଃ ନʔ
ତନଲ - ୨୦୦୬

ତାତା ଅଟଃ ଯାଇ ଅଟଃ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଟାଏଡ଼୍ ମେନାଃ ହୁଜୁଃ ଆ କାଡ଼୍ ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁଆକ ଆଃ ଆଇଦାରି କା-ଏମାକାନା, ଆକ ତାନାଜ ତାଡ଼୍ ଜଙ୍ଗଲ ହାସା ଆର୍ ଆଇଦାରି କଗେ ତଣ୍ଡମ୍ ମିଡ଼େ ଲାଗିଡ୍ ନେନ୍ ତନଲ୍ । ନେନ୍ ତଣ୍ଡମ୍‌ରେ ଜଙ୍ଗଲ ହାସା ରେୟାଃ ଆଇଦାରି ସମ୍ପା ଓ ଆର୍ ଦିଶୁଆ କଆଃ ଆଇଦାରି ରିକାଏ ଲାଗିଡ୍ ଗରଜ କାଗଜ ପତର୍ ଲଃ ଆନାସୁଲ୍ ହରାକ ତଣ୍ଡମ୍ ମିଶାୟ ଲାଗିଡ୍ ପକ୍ତାକାନା । ନେଲେକାତେ ଜଙ୍ଗଲ କରେ ଅମନ୍ ନାମାକାନ୍ ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁଆ କ ସିର୍ଜନ ମୁତି ରେୟାଃ ସାନାମ୍ ଗିନିଷି କରେୟାଃ ଜରଂସିତୁଂ ବ୍ୟବହାର, ରାକା, ଆର୍ ପରିବେଶ ଟିକ୍ ରିକାଏ ତେୟାଃ ଆର୍ ଜଙ୍ଗଲ ଏନ୍ଦାର୍ କରେ ଦାରୁ ରାକାଏନାଂ ହଲ୍‌କ ପେଲେଃ ଆର୍ ଆଇଦାରି ଜାଙ୍ଗିୟା କାନା । ନେନ୍ ରେ ଜମ୍‌ନୁ ଆର୍ ଆନାସୁଲ୍ ହରାକରେୟା ରାକାତିଂ ଦକାକାନା ।

୧. "ବିଚାହ' ଚି ବିର୍‌ରେ ବାସାନ୍‌କ ମେନେରେଜ ଆଦିବାସୀ ଅକନ୍‌କ ସଦରି ମାମାରାଂ ରିକାନ୍ ହୁଦା ଅକନ୍ କରେ ଜଙ୍ଗଲ ଏନ୍ଦାର୍ କରେ କ ହାତୁ ଦିଶୁମାକାନା ଆର୍ ପରକୁତ୍ ରେ ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାସା କାରେ ଜଙ୍ଗଲ୍ ରେ ଆସୁଲେନ୍ ତାନ୍‌କ ।

୨. ଜଙ୍ଗଲ ହାସା ମେନେରେଜ, ମେତାନ୍ ଜଙ୍ଗ (ନାକାସାରେ ମେନାଃତେୟାଃ) ଏନ୍ଦାର୍ ରେ ମେନାଃ ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାସା, କା-ରାକାକାନ୍ ଜଙ୍ଗଲ, କା-ଉରୁମାକାନ୍ ଜଙ୍ଗଲ, ନାକାସା ସୁମାଂରେ ଅଲାକାନ୍ ଜଙ୍ଗଲ, ରାକା ଜଙ୍ଗଲ୍, ଆକାମାକାବିର୍, ଜଙ୍ଗଲ୍ ବାଗାନ୍, କ କାଜିୟଃତାନା ।

୩. ଗ୍ରାମସଭା (ମୁଣ୍ଡେ ଜୁନୁବ୍) ମେନେରେଜ ମିଏଁଡ୍ ହାତୁରେନ୍ ହଲ କଆଃ ଜୁମୁର୍ ଅକରେ ହାତୁରେନ୍ ସାନାମ୍ ମାରାଂ ହୋକ ସେଲକଲେନା । ଅକନ୍ ପା କରେ ପଞ୍ଚାୟତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାନଃଆଁ,

ଏନତାଃ ରେଦ ହାତୁ, ସାଇ, ଏମାନ୍ ତେୟାଃ କୁମୁଟି ଆର୍ ସାଲାକାନ୍ ହାତୁ କୁମୁଟିକ ସ-ମ୍ଜାଓ୍ଵାଃ । ନେନ୍ ରେ କୁଲିକଗେ ପାଇକି ଲେକାତେ ସେଲ୍‌କ ଟାଇନା ।

୪. ବସ୍ତି ଚି-ହାତୁ ମେନେରେଜ ମୁନୁଉଇତେ ମାଃନାମ୍ ଚାଲୁଃ ନାମ୍ ହାତୁ ଦିଶୁମାକାନ୍ ସାନାମ୍ ପାଇକି ପର୍‌ଜାକ ଅକନ୍‌କ ରାକା ଜଙ୍ଗଲ କାରେ ଜଙ୍ଗଲ କରେ ଆକସୁମାଡ଼୍ କାରେ ଦିଶୁଆ କଲଃ ମେନାଃ କାଡ୍ ଅଓ୍ଵାଃଆ କାନ୍‌କ ।

୫. ଲଘୁବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ (ଲାଆର୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଜିନିଷ) ବିତାର୍ ରେ ଦାରୁଇତେୟାଃ ସାନାମ୍ ଜିନିଷ, ମାଡ୍, ବେଏତେ ଲୁଗାମ୍, ରଲା, ଲାମାଃ, ଦୁମୁର୍, ଦୁଣା, ଏଁ, ତିରିଲ୍ ପାତାଆ, ସାର୍ଜମ୍ ପାତାଆ, ରେଏଡ୍ ରାନୁ, ଉଡ୍ ଆଲାଃମାଟା, ସାଙ୍ଗା ଆର୍ ବାୟାର୍ ଏମାନାଃ ।

୬. ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର : - ବିର୍‌ହଲ ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁଆ କ ଲାଗିଡ୍ ଲାତାର୍ ନତର୍ ଆଇଦାରିକ୍ ମୁଟିଡ୍ ହଲ କାରେ ହୁଦାକ ଲାଗିଡ୍ ଏମାକାନା ।

(କ) ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁଆ କ ବିତାରେତେ ଅକଏ ଆନାସୁଲ୍ ଲାଗିଡ୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାସାରେ ଗ୍ୱ ଆଷ ଆର୍ ତାଇନ୍ ଲାଗିଡ୍ ଗୋର୍ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଇଦାରି ।

(ଖ) ତାତା ଅଟଃଜାଇଅଟଃ ହାତୁ କାରେ ଏଟାଃ ପାଏତେ ହାଲାଂତୁସାଂଙ୍ଗେତାନ୍ ଲାଆର୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଜିନିଷ କରେୟାଃ ତାନାଜ, ତୁସାଂ ଆର୍ ବ୍ୟବହାର ଲାଗିଡ୍ ଅଧିକାର ।

(ଗ) ଯାଯାବର (ଟାଁଟର) କାରେ ମିଣ୍ଡିରୁପିକ ଆଟିଂ କତେୟାଃ ଟାଏଡ୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଜିନିଷ, ହଙ୍କଳର ରକମ୍ ରକମ୍ ଜିନିଷକ ଚେତାନ୍ ରେ ହୁଦାକ ଆଃ ଅଧିକାର୍ ।

(ଘ) ମୁନୁଆଁ ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଚାଆସ ପାଇଲ୍ ତାନ୍ କଆଃ ଗୋର ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଇଦାରୀ ।

(ଙ) ଯେତାନ୍ ରାଇଜିରେ ଏଟାଃ ଲେକାନ୍ ନୁମୁତେ ମେନାଃଆକାଡ୍‌ହାସା, ନେନା ଚେତାନ୍‌ରେ ଅଧିକାର ।

(ଚ) ଯେତାନ୍ ଗୁସିଆଁ କାରେ ଯେଶନ୍ ରାଇଜି ସରକାର ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାସା ଏଟାଃ ନୁମୁରେ ଏମ୍‌ତାଡ୍ ଟିକସ, ଟିକେ ଏମାକାନାଃ କରେ ବଦଲେ ଅଧିକାର ।

(ଛ) ସାଇତିବାକାନ୍ ହୁଲିୟାକାନ୍, କାରେ କା ହବାକାନ୍ ସାନାମ୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାତୁ, ମୁନୁଆଁ ଦିଶୁମ୍, ଚିନାକାନ୍ ହାତୁରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆର୍ ବଦଲେ ଅଧିକାର ।

(ଜ) ଜରଂ ସିତୁଂ ତାଳିନ୍ ଲାଗିଡ୍ ଦସ୍ତର ଅଳଂ ଦୁଃ ଦାରାମ ଆର୍ ରାକା ହୁଜୁଃ ତାଡ୍ ଯେତାନ୍ ହୁଦା, ଜଙ୍ଗଲ୍ ବିତାର୍‌ରେୟାଃ ଜଗସାନ୍, ବିର୍, କାରେ ତୁଲାମାଲା ଅଧିକାର ।

(ଝ) ସିର୍ଜନ ରେୟା କିସମ୍ ଆର୍ ସାନାମ୍ ହୁଦାଜଅଂ ଅଧିକାର ଆର୍ ରକମ୍ ସିର୍ଜନ୍ ଆର୍, ଦସ୍ତୁର୍ ଲେକାତେ ସେବେ ଜଅଂ ମେ ସେର୍ ହାତାଂଲଃ ଟେନେଡ୍ କରେ ୟାଃ ଦାଇଜଅଂ ଅଧିକାର ।

(ଞ) ଆଦିବାସୀ ଆର୍ ଦିଶୁଆକ ଅକନ୍ ଜଙ୍ଗଲ୍ ହାସାଏତେ ଜବରୀକ ହାର୍ ଆତମା କାନଃଆ, ମେନ୍‌ଦ ୨୦୦୫ ମେ ୧୩ ତାରିକ୍ ଆୟାର୍‌ତେ ଯେତାନ୍ ତନଲ୍ ରେୟାଃ ଆଇଦାରୀ କାରେ ଦଅଲା ଟାନାଏଡାକନଃଆ, ଇନ୍‌କୁ ବଦଲ ହାସା ଲଃ ଟାନାଏଡ୍ ହବାନା ।

୭. ମେନାଃ ତେୟାଃ ଜଙ୍ଗଲ୍ ରାକାଟିଂ ତଣ୍ଡମ୍ ୧୯୮୦ରେ ମେନାଃ ବ୍ୟବସ୍ଥାକେ କା କଟଂକାତେ ସରକାର୍ ଲାତାର ନତର ଜଙ୍ଗଲ ହାସାକଃ ବଦଲ ଦାଇୟାଃ । ମେନ୍‌ଦ ହେକ୍ଟର ମୁଟିଡ୍ ୭୫ଟା ଦାରୁଇ ତେଲାନାଃ କା-ମାଃଆଓଃଆ ।

ନେଲେକା-

(କ) ମଣ୍ଡ (ଇସ୍କୁଲ) କଲାଗିଡ୍

(ଖ) ହାସାପାତାଲ୍ (ଡ଼ାକ୍ତରଖାନା)

(ଗ) ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି

(ଘ) କଣ୍ଟଲ୍ ଦୋକାନ୍

(ଙ) ବିଜିଲି ଆର୍ ତାଆର୍ କବର

(ଚ) ବାନ୍ଧା ଆର୍ ପୁକୁରୀ

(ଛ) ନୂଁ ଦାଃ ଆର୍ ପାଇପିନ୍ଦାଃ ଲାଗିଡ୍

(ଜ) ଦାଃ କାରେ ଗାମାଦାଃ ଜାଙ୍ଗି ଦାରମ୍

(ଝ) ମାଆରିଆ ଆର୍ ନାଲି

(ଞ) ଏଟାଃ ପେଲେଃ ବିନିର୍

(ଟ) ଟେନେଡ୍ ଆର୍ ଦାଲେ ଇନିତୁଃ କୁମୁଟିକନାଂ

(ଠ) ହରା ଆର୍ ସଲପ

(ଡ) ସାଙ୍ଗି ମେଲା

ଜଙ୍ଗଲ ହାସାରେୟାଃ ବପଦଲ ହବାୱାଃ ଯୁଦି -

(୧) ଚେତାନ୍ ଇଙ୍ଗୁଲ ଯାଇଟିକ ଲାଗିଡ୍ ଜଙ୍ଗଲ ଯୁଦି ୧ ହେକ୍ଟରେ ଏତେ କମଃଆ

(୨) ନେନାକ ଲାଗିଡ୍ ଆଁଲେ ଏମଃଆଁ ଯୁଦି ମୁଣ୍ଡେ ଦୁନୁବ୍ ସାଆର୍ ସାବାରେୟା ।

ମୁଣ୍ଡେ ଜୁନୁବ୍ :

(୧) ମୁଟିଡ୍ ମୁଣ୍ଡେ ଜୁନୁବ୍କ ପଞ୍ଚାୟତ ପାଏତେ କେନେୟା ହବାନା, ଉଙ୍କୁଲୁ ଜୁନୁବ୍ ରେ ବେଟାକାନ୍ ପାଇକି ହାଗା ମିକ ଏତେ ୧୦ ହଏତେ ୧୫ ହହୋକ ସାଲାକାତେ, ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟି ବାଇଏଃଆ ଏନ୍ରେ ଆପେକାଖାଗାଏ ତେ ମିବାଆଗା କୁଇକ ତାଇନେ । ନେନାଏତେ କମ ଏରାକଜ କା-ମାନଃଆଁ । ଅକନ୍ତାଃ ରେ ଆଦିବାସୀ ବାଙ୍କୁଆଃ ଏନ୍ତାଃ ରେଦ ଆପେଏବାଆଗା ଏତେ ମିବାଆଗା ଏରାକ ଦରକାର ଗୋୟା ।

(୨) ଜଙ୍ଗଲ୍ ଅଧିକାର କମିଟି ରିନିଃ ମିଡ ଗମ୍କେ ଅଣ୍ଡଃ ମିଡଅ ଚମ୍କେ କିନ୍ ସାଲାୱାଃ କେନା ହନ୍ ଉପାଡ୍ ତେ କୁଲିଃଆ ।

(ଗ) ଅକନ୍ ସମୟରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟିରେନ୍ ଆକୱାଃ ଅତେ ହାସା ଲାଗିଡ୍କ କୁମୁଟିରେ ଆର୍ଦାଶୟ ଇମିତା, ଇନିଃ ବାଗେକାତେ ଏଟାଃକ ରାୟଳି ଲେକାକ ପାଇଟିକାତେ ସାଆରେୟା ।

ମୁଣ୍ଡା ଜୁନୁବ୍ ରେୟାଃ ପାନାଇଟି:

(କ) ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ବିଷୟ ରେୟାଃ ଆର୍ଦାଶ, କନଜାର କରେୟାଃ ବିଚାର୍ରେ ଲଃ ସାନାମ୍ କରେୟାଃ ଅଲ୍ ଜଗସାନ୍ ହକାନା ।

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ବିଷୟ କରେୟାଃ ଆର୍ଦାଶନାମା କ ସାଗମ୍ ଟାପିଲଃ ମୁଟୁଲ୍ ସରକାରା ଆଁଲେ ଲେକା ତେ ସାବେନ୍ ବିଷୟ କରେ ମିପିୟାଡ୍ ସାଲାଟିକା କାମେ ରିକାୟା ।

(ଗ) ନେନା ଲଃତେ ମେନାଃ ଗାରି ଗୁସିଆଁ କ ହ କକ ଦେଙ୍ଗାକଆ, ଜଙ୍ଗଲ୍ ଅଧିକାର ବିଷୟ ମିପିୟାଡ୍ ପରାଡ୍ କ ହନ୍ ଉପାଡ୍ତେ ବିଚାର୍ ଲାଗିଡ୍କ କୁଲେୟା ।

(ଘ) ଯେତାନ୍ ଆଦିବାସୀ / ବିର୍ହଲ୍ କଆଃ ଦଅଲା ଦୁନୁବ୍ / ଦିଶୁମେନ୍ଲାଗିଡ୍କ ଜାଗାରେୟା ।

(ଙ) ଜୀଉ ଜନ୍ତୁକଆଃ ରାକା, ଜଙ୍ଗଲ୍ ଆର୍ ସିର୍ଜନ ମୁତି ରେୟାଃ ରାନାକା ଲାଗିଡ୍ ପାଇକି ଇଦିକାତେ କୁମୁଟି କ ବାଇଜାମା, ମୁଣ୍ଡେଦୁନୁବ୍ ରେ କୋରମ୍ ଲାଗେଡ୍ ସାବେନ୍ ପାଇକି କଏତେ ଅପେଏ ବାଆଗାଏତେ ବାର୍ ବାଆଗ ହାଗା ମିଶିକ ହୁଜୁଃ ଏନାଂ । ଅକନ୍ ହାତୁରେ ବାରମିଶା ଲୋକ ମେନାଃ । ଏନ୍ ହାତୁରେଦ ଆଦିବାସୀ, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ମୁଉଲୁ ଦୁନୁବ୍ହୋ, ଆର୍ ଚାଷି ଦୁଆନ୍, ହୁଦା କ ପୁରେତେକ ବେଟାନ୍ ଟା ।

***